

Vpliv potrošnje na okolje in zeleno javno naročanje v kontekstu EU

mag. Alenka Burja
Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

Trendi v rabi naravnih virov

Povečani pritiski na rabo virov:

20. stoletje: poraba fosilnih goriv se poveča za 12 krat, poraba virov za 34 krat

vsak prebivalec EU: 16 ton mineralnih virov/leto, 6 ton jih izgubimo (50 % na odlagališče)

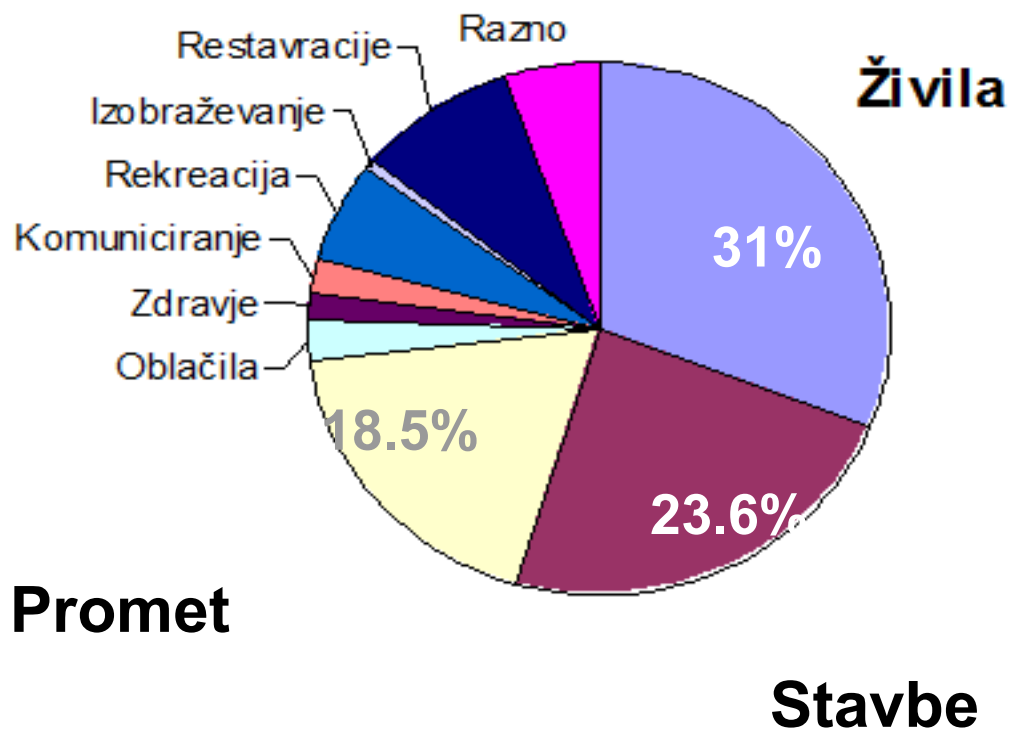
omejen dostop do virov, ki so nujni za razvoj novih tehnologij (nizkoogljične, kmetijstvo, itd.)

Okoljski problemi:

podnebne spremembe, biotska raznovrstnost, načete/porušene ekosistemske storitve, onesnaženost, izguba prsti, pomanjkanje pitne vode itd.

Okoljski vplivi, ki jih povzroča ne-trajnostna potrošnja - EIPRO (IPTS/JRC), 2006

Naravni viri

Boljši izdelki

Naravni viri

Zasnovani izdelki

Proizvodnja/
predelava

Čistejša
proizvodnja

Distribucija

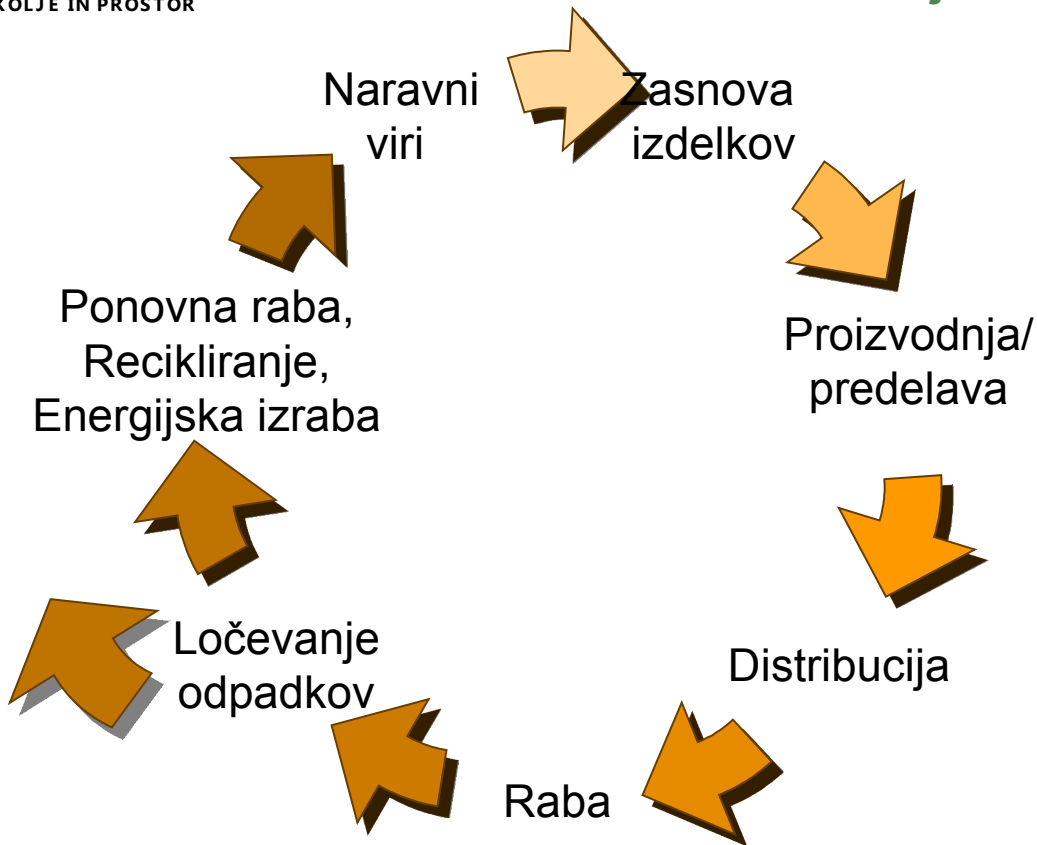
Raba

Pametnejša
potrošnja

Ponovna raba,
Recikliranje,
Energijska izraba

Ločevanje
odpadkov

Ravnanje z
odpadki

JAVNI SEKTOR

Javna naročila predstavljajo v
povprečju 20% EU BDP – preko 2
trilijona €

ZeJN je hkrati učinkovit instrument za spreminjanje
navad in obnašanja in za promocijo trajnostne
potrošnje in proizvodnje

Zakonodajni vidiki

- Uredba Energijska Zvezda (Energy Star Regulation, 2008)
- Direktiva o čistih vozilih (Clean Vehicles Directive, 2009)
- Uredba o znaku za okolje (EU Ecolabel, 2009)
- Uredba o sistemu ravnanja z okoljem (EMAS, 2009)
- Direktiva o energijski učinkovitosti stavb (EPBD, 2010)
- Direktiva o energijskih nalepkah (2010)
- Direktiva o ekodizajnu (2010)
- Kažipot Evrope za učinkovito rabo naravnih virov (2011)
- Modernizacija zakonodaje o javnem naročanju (2012)
- Direktiva o energijski učinkovitosti (2012)
- Nova Uredba Life+ (2012)
- Nova Uredba o strukturnih skladih (2012)

EU Sporočilo: Javno naročanje za boljše okolje, 2008

- Politični cilj: 50% javnih naročil naj bi bilo zelenih do 2010 za 10 prednostnih skupin izdelkov
- Izdelava ZeJN zahtev za prednostne skupine izdelkov/storitev/gradenj (sedaj 19) v sodelovanju z državami članicami in drugimi deležniki
- ZeJN orodja
- Spremljanje cilja

Kaj je ZeJN?

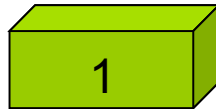
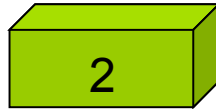
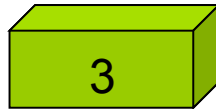
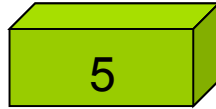
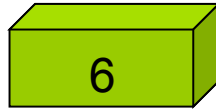
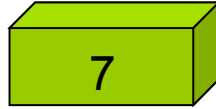
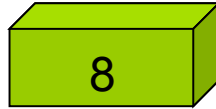
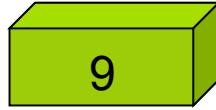
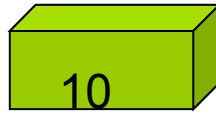
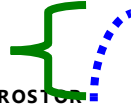
... je naročanje blaga, storitev ali gradenj, ki imajo v primerjavi z običajnim blagom, storitvami in gradnjami v **celotni življenjski dobi** manjši vpliv na okolje, a enake osnovne funkcije.

EU Ecolabel

Voluntary

« Label of excellence »

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Labelling Directive

A+++

A++

A+

A

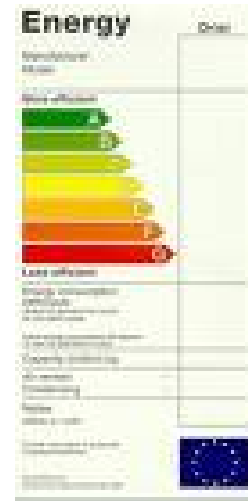
B

C

D

G

Incentives

EU GPP

Stimulate market for better products ensuring adequate competition

Ecodesign:

Voluntary benchmarks

Compulsory minimum requirements

Ecodesign

Exclusion from markets

Product Category

19 ZeJN kriterijev

Stavbe, Električna, Čistila in storitve čiščenja, Tekstilni izdelki, Živila in gostinske storitve, Pohištvo, Pisarniška elektronska oprema, Papir, Vrtni izdelki in vrtnarjenje, Vozila

Okna, Toplotna izolacija, Stenske obloge, Trdne talne obloge, Soproizvodnja toplote in elektrike, Gradnja cest in prometne oznake, Cestna razsvetljava in prometna signalizacija, Mobilni telefoni, Notranja razsvetljava

- ❑ Temeljne zahteve: **vkliučujejo ključne okoljske vplive**
- ❑ Dodatne okoljske zahteve: **nakup najboljših izdelkov/storitev/gradenj**
- ❑ ZeJN zahteve temeljijo prvenstveno na kriterijih okoljskih oznak Tip I

Koristi ZeJN

 REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Primeri dobrih praks v EU

- Mesto Dunaj je z ZeJN prihranilo €44.4 milijonov evrov in več kot 100,000 ton CO₂ v 3 letih
- Če bi v evropski Uniji pri nakupu pisarniške elektronske opreme (IT) vsi sledili primeru danskega mesta Kopenhagen in Švedski razvojni upravni agenciji, bi lahko znižali porabo energije za okoli 30 TWh – kar je približno enako 4 jedrskim reaktorjem.
- Emisije CO₂ bi letno znižali za 15 milijonov ton, če bi celotna EU privzela enake okoljske zahteve za razsvetljavo in pisarniško opremo kot so jo v mestu Turku na Finskem - s čimer so znižali porabo elektrike za 50%.
- 3 milijone ton emisij CO₂ bi zmanjšali in znižali porabo energije za 10% na Nizozemskem v kolikor bi vse javne službe uporabljale nacionalne zahteve iz trajnostnega javnega naročanja (TJN).

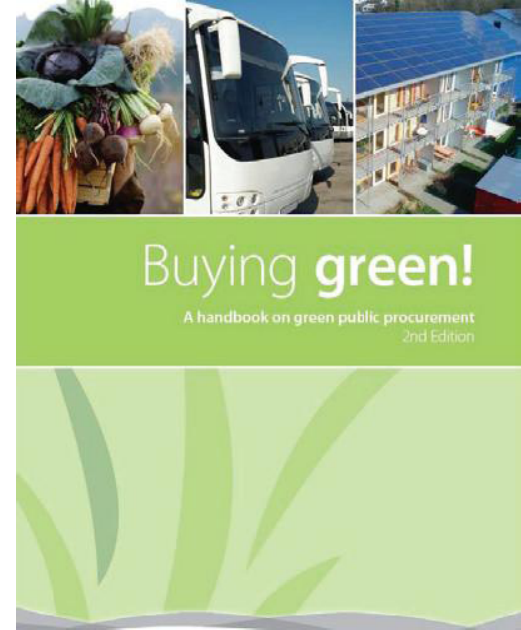
Ovire za ZeJN

- Kako vključiti zelene zahteve v razpisno dokumentacijo
- Usposabljanje
- Znanje o področju okolja
- Politična in vodstvena podpora
- Napačno razumevanje, da so zeleni izdelki/storitve dražji
- Praktični pripomočki in informacije
- Sodelovanje med naročnik, izmenjava izkušenj
- Premajhno število sprejetih okoljskih zahtev
- Nadzor nad izvajanjem pogodbe
- Poznavanje stanja na trgu, dialog

Viri informacij v EU

- HELP DESK: gpp@biois.com
- GPP Bilten
- Spletna stran ZeJN
- Priročnik “Kupujte zeleno” (posodobljen)
- EU ZeJN zahteve za 19 skupin izdelkov/storitev/gradenj
- *Primeri dobrih praks*
- *Informacije o nacionalnih akcijskih načrtih za ZeJN*
- *Primeri “pogostih vprašanj in odgovorov” s pojasnitvijo ključnih izrazov*
- *Novice in najave dogodkov*

ENVIRONMENT

European Commission > Environment > About GPP

Home | Who's who | Policies | Integration | Funding | Law | Resources | News & Developments

- Homepage
- About GPP
- Policy Framework
- Legal framework
- GPP criteria
- GPP criteria development process
- National Action Plans
- Studies, Projects, Reports and GPP examples
- FAQs
- News and events
- Glossary
- Useful links

Green public procurement

Latest News

- Study on the Uptake of GPP published**
 In 2008, the European Commission set an indicative target that, by 2010, 50% of all public tendering procedures should be green. A new study has now been published that measured if this target was met. From this study, it appears that, while green procurement is done at a large scale in Europe, the 50% target has not been met.
[Read more...](#)
- New EU GPP criteria on Indoor Lighting and update of eight existing EU GPP criteria sets**
 The Commission has published new criteria for indoor lighting and has updated the following criteria sets: office IT equipment, transport, electricity, cleaning products and services, textiles, gardening products and services, hard-floor coverings, street lighting and traffic signals.
 The new criteria and technical background reports for each set of criteria can be found [here](#).

Quick links

- [Public Consultation on future GPP policies](#)
- [Videos](#)
- [Upcoming Events](#)
- [News-Alerts](#)
- [Training and awareness-raising](#)
- [Communication on GPP](#)
- [Buying Green Handbook](#)
- [GPP criteria development procedures](#)

GPP Helpdesk